

Дәстүрлі кітапхананың
ағартушылық рөлі
ешқашан мәнін жоғалтпайды
Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев

Кітапхананың жұмыс істейтін тақырыбы:

«Мектеп кітапханасы арқылы оқушы бойында ақпараттық мәдениетті қалыптастыра отырып, ізденушілік қабілетті дамыту»

I. Мектеп кітапхананың міндеттері

- Мұғалімдер мен оқушыларға оқу – тәрбие процесінде кітапханада өз бетімен білім алу жолдарына қызмет көрсетіп, қамтамасыз ету;
- Оқушылардың ақпарат және кітапхана оқу мәдениетін пайдалануын қалыптастыру;

II. Кітапхананың функциялары

1. *Білімділік* – мектеп тұжырымдамаларын және білімділік мақсаттарын қолдау, қамтамасыз ету.
2. *Ақпараттық* – арнайы ақпараттарды барлық жағдайда ұсынып отыру.
3. *Мәдениеттілік* – оқушылардың әлеуметтік дамуына және мәдениеттілігіне әсерін тигізетіндей тәрбиелік мәні бар іс – шараларды ұйымдастыру.

III. Кітапхананың басты мақсаты:

1. Кітаппен жұмыс үдерісінде балаларды азаматтық сезімге тәрбиелеу, рухани-шығармашылық ұстанымдарын ашу;
2. Оқушылардың оқу және оқу мәдениетін қолдау;
3. Оқушыларды кітап оқуға тарту;
4. Кітапханаға жаңа оқырмандарды тарту;
5. Бестөбе № 1 орта мектеп кітапханасының ерекшеліктерін ескере отырып, оқу – тәрбие ісін неғұрлым толық қамтамасыз ету мақсатында қорды қалыптастыру.
6. ҰБДҚ (НОБД) базасын уақытында толтырып отыру

Кітапхананың басты міндеттері:

1. педагогтар мен оқушылардың өзіндік білімдерін шындау мен оқу-тәрбие үдерісінде ақпараттық-құжаттық қолдауды қамтамасыз ету;
2. оқушыларда ақпараттық мәдени және оқу мәдениетін қалыптастыру;
3. оқуға деген үәждеме мен кітапқа деген құрметке тәрбиелеу;
4. оқушыларда тұлғаның өздігінен дауын, өзін-өзі ұстау мәдениетін, адамгершілікке тәрбиелеу жөніндегі әдебиеттерді насиҳаттауға назар аударуды күшейту;
5. ақпараттық-кітапханалық, кітапханалық қызмет көрсетудің сапасын арттыру;
6. ұлтжандылық, табиғатты сұю, салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыруға әсер ету.

Кітапхана жұмысының басты бағыттары:

- * кітапханадан ақпарат алуға педагогтарға, оқушыларға, олардың ата-аналарына әдістемелік көмек беру.
- * білім берудің жаңа құралдары туралы педагогикалық және әдістемелік әдебиеттер туралы ақпарат алуда мұғалімдер үшін жағдай жасау.
- * кітап оқу, баспаларды қарau, компьютерлік бағдарламалармен жұмыста мұғалімдер мен оқушыларға жағдай жасау.
- * қордың жинақталуы мен сақталуын қамтамасыз ету
- * негізі рухани құндылықтар мен мәдениетті тәрбиелеу
- * ҚР Президентінің халыққа жолдауын көпшілікке жеткізу
- * Қазақстаниң мәдениеті, тарихы, дәстүрі
- * білім процесінің ақпараттық қолдану
- * экологиялық тәрбие

- * патриоттық
- * рухани-адамгершілік тәрбие
- * құқықтық тәрбие
- * СӘС –ті насихаттау
- * оқырмандардың рухани, интеллектуалдық дамуына көмек беру

Өздік көрсеткіш

1. Барлық кітапхана қоры 21 908

Оның ішінде: оқулықтар саны 10 646, көркем әдебиет саны 11 262, соның ішінде қазақ тілінде 2 708, орыс тіліде 8 258, ағылшын тілінде 296.

Электронды тасығыштар саны: 373, әл.оқулықтар саны- 324 дана.

БАҚЫЛАУ КӨРСЕТКІШТЕРІ:

Атауы	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Оқырмандар саны	546	539	505	510
Келу	7126	7259	7805	7850
Кітап беру	12190	12436	10890	10950
Оқылу	22	23	21	22
Айналу	0,9	0,8	0,9	0,9
Келу	13	13	15	16
Кітаппен қамтамасыз ету	22	21	22	23

Оқырмандармен жұмыс және көркем әдебиетті насихаттау.

1. Оқушыларды оқулықпен қамтамасыз ету, жаңа оқулықтармен толықтуру.
 2. Кітапханаға саяхаттар ұйыдастыру
 3. Баспа туындыларын шағын жөндеуге (жыртылған және түсуге шақ түрған беттерді, түптер мен мұқабаларды желімдеу) оқырмандарды қатыстыра отырып тұрақты түрде ұйымдастыру.
 4. Кітапхана активін жасақтау, оқушыларды кітапханадағы жұмыстарға тарту.
 5. Оқулықтарды тексеру бойынша рейд ұйымдастыру.
 6. Қарыз кітапқа немісрайлы қарайтын оқырмандармен жұмыс жүргізу.
 7. Оқу-тәрбие үрдісіне (сынып сағаттары, сабак жоспарлары, тесттер және т.б.) көмек ретінде мұғалімдер мен оқушылармен бірігіп электронды банк құру.
 8. Кітап қорының жинақталуын, есепке алынуын, орналастырып, сақтауын ұйымдастыру.
 9. Әр сейсенбі күні - әдістемелік күн.
 10. Оқушылармен жұмыс жүргізу кестесі.
- Сағат 9.00-18.00 дейін
Тұскі үзіліс 13.00-14.00 дейін
Айдың соңғы бейсебісі- тазалық күні

КІТАПХАНА ҚОРЫМЕН ЖҰМЫС:
I. АҚПАРАТ-БИБЛИОГРАФИЯ ЖӘНЕ ҚӨПШІЛК ЖҰМЫС

№	Көрсеткіштер атавы	Жоспарланғаны
1	Көрмелер (барлығы)	33
2	Әдебиеттерін қарастыру	12
3	Әдебиеттің ауызша шолуы	18
4	Оқырман конференциялары	4
5	Ауызша журналдар	2
6	Әнгімелесулер	9
7	Презентация	5
8	Әдебиет композициясы	1
9	Әдеби мейрам, ойындар ..	2
10	Анықтамалар	15
11	Бейнефильмдерді қарау	10
12	Пед. кеңестерінде жаңа оқу-әдістеме әдебиет туралы сөз сөйлеу	2

II. КІТАПХАНА-БИБЛИОГРАФИЯ БІЛІМІН НАСИХАТТАУ

№	Көрсеткіштер атавы	Жоспарланғаны
1	Жеке кеңестер	28
2	Кітапхана ішіндегі экскурсия	8
3	Кітапханалық сабактар	13

III. Кітапхана қорын құру және ұйымдастыру. Каталогтар. Кітапхана қорын сақтау жұмысы

Оқулықтар қоры		
1	Мектеп оқушыларын тамыз айында оқулықтармен қамтамасыз ету	Маусым-күркүйек
2	Оқулықтардың қамтамасыз ететін библиографиялық моделін құру: ➤ Мұғалімдермен бірге отырып жетіспейтін оқулықтарға сұраныс жасау. ➤ Библиографиялық мекемелермен жұмыс (каталогтар, тематикалық жоспарлары, оқулықтар мен оқу құралдар тізімі, Білім Министрлігінің ұсынысы)	Қазан-қараша
3	Түсken оқулықтарды қабылдау және тіркеу: ➤ Оқулық түсken құжаттарын рәсімдеу ➤ Суммарлық кітапқа тіркеу ➤ Картотеканы рәсімдеу	Келген сайын
4	Оқушылардың оқулықтармен және оқу-құралдарымен қамтамасыз етілгенін анықтау	Қыркүйек
5	ҚР ФБМ бұйрықтарымен жұмыс: 2023 оқу жылына жаңа оқулықтарға, әдебиеттерге және электрондық тасушыларға тапсырыс әзірлеу.	Сәуір
6	Кітапхана қорынан көнерген, жыртылған оқулықтардан, оқу бағдарламасы ескірген, оқуға жарамсыз әдебиеттерден тазартып отыру	Жылдан 1 рет
7	«Жақсы кітаппен дос болыңыз» кітапханалық сабактар	Қыркүйек-қазан
8	Резервте тұрған оқулықтармен жұмыс: ➤ Есеп жүргізу ➤ ББК кестесі бойынша сақтауға орналастыру	Қыркүйек-қараша
9	Кітапхана модернизациялау MARK-SQL бағдарламасын енгізіп, одан әрі жұмысты жалғастыру	Жыл бойы
10	Әр тоқсан сайын оқулықтардың сақталу рейдін өткізу, нәтижесін шығару	Әр тоқсан сайын
11	2023-2024 оқу жылы аяғында оқулықтарды жинау	Маусым

12	Жыртылған оқулықтарды «Кітапқа көмек» сағаттарын өткізу	Мамыр
Көркем әдебиетпен, кітапхана қорымен жұмыс жүргізу		
1	Әдебиеттерді уақытында жүйелеу	Келген сайын
2	Әдебиеттерді каталогтеу; каталогтер мен картотекаларды өндөу	Әрдайым
3	Кітапхана тазалығын, ылғалдығын бақылау	Үнемі
4	Санитарлық күн	Айдың соңғы бейсенбісі
5	Оқырман формулярларын ай сайын қарастыру, кітап қарыздармен жұмыс жүргізу, газет шығару, сыйнып жетекшілеріне хабарлау	Ай сайын
Периодика		
1	2024 ж мерзімді басылымдарға жазылу	Қазан-Қараша

IV. Анықтама библиографиялық және ақпараттық жұмыс.

Ақпараттық мәдениетті қалыптастыру

Оқырмандармен жұмыс

1	Мектеп оқырмандарының кітап оқуын, қабілетін жетілдіруге ат салысу	Жыл бойы
2	Оқу үдерісіне көмек ретінде ақпараттық жұмыс, процесін әрі қарай дамыту	Жыл бойы

Y. Көпшілік жұмыс.

1.	Көрмелер: Жазушылардың күнтізбелік атаулы даталарына арналған тақырыптық көрмелер:	Жыл бойы
	Жыл бойы «Оқуға құштар мектеп» жобасы аясында іс-шаралар, бөлек жоспар бойынша	Жыл бойы
	Кітапханага саяхат 1 сыйныптар.	Қыркүйек
	«Бір ел-бір кітап» республикалық акциясы аясында Төлек Көбдік шығармаларына арналған оқырмандар конференциясын және кітап көрмесін ұйымдастыру	Қыркүйек
	Дауыстап оқулар (бастауыш, орта буын) мерейтой жазушылары шығармалары бойынша	Жыл бойы
	«Тілге құрмет-елге құрмет» - тілдер мерекесіне байланысты көрме	Қыркүйек
	«Тіл - татулық белгісі» интеллектуалдық ойын 4 сыйныптар	Қыркүйек
	Қазақстан Республикасы күніне орай іс-шара	Қазан
	ҚР Тәуелсіздік күніне көрме, кітапханалық сабак	Желтоқсан
	«Оқуға құштар мектеп» жобасы	Жыл бойы
	Букроссинг	Әр тоқсан сайын
	Елбасы жолдауларын насиҳаттау- көрме	Шыққан сайын
	«Елге құрмет тілге құрмет» кітап көрмесі	Қыркүйек
	«Тіл татулық белгісі» интеллектуалдық ойын	Қыркүйек
	2023 ж «Мерейгер кітаптар»	Жыл бойы
	Тілдер апталығы аясында диктант «Мағжан Жұмабаев заманның заңғар тұлғасы	Қыркүйек
	Абай Құнанбаев «Мәңгілік тұлға ұлы Абай» оқу сағаты	Тамыз қыркүйек
	Букроссинг	Ай сайын
	«Оқуға құштар мектеп» жобасы аясында 1-15 аралығында кітапхана онкундігі	Ақпан
	Халықаралық су күні	Наурыз
	Кітап сыйлау күні	Сәуір
	1 сәуір құстар күні	Сәуір

	«Шахмат ғажайып ойын» кітап көрмесі	Сәуір
	«Шахматты қалейдоскоп» шахмат викторинасы	Сәуір
	Мағжан Жұмабаев 130 жас	
	Оралхан Бек» 80 жас	28 қыркүйек
	1 қазан Спандияр Көбеев 145 жас	Қазан
	Халықаралық наң күні	17 қазан
	Кітапханашылар күні	24 қазан
	Республика күні	25 қазан
	С.Торайғыров 130 жас	28 қазан
	Мұзаффар Әлімбаев 100 жас	29 қазан
	Мұқагали Мақатаев шығармасына арналған көрме -89 жас	Ақпан
	Ұлы Жеңіс күні	Мамыр
	7 мамыр Отан қорғаушылар күні	Мамыр
	9 мамыр Жеңіс күні	Мамыр
	1 маусым балалар күні	Маусым
	Балалар журналы күні: «Балдырганға» 65 ж	Маусым

2.**Кітапханалық саяхаттар**

1	Кітапхана сабағы «Кітапхана- білім мен ғылым ордасы»	Қыркүйек
2	Білім күніне орай «Ашық есік күні» мектепалды даярлық саяхат	Қыркүйек
3	«Кітапхана әлемі» кітапханалық сабак (ойын-саяхат 1 сынып окушыларына арналған)	Караша
4	«Кітаппен бірге жаңа әлемді ашамыз» оқырман қатарына қабылдау	Қазан
5	«Кітапты сүюшілердің бәсекесі» Кітапханалық сабак	Желтоқсан
6	Оқушылардың КББ қалыптастыру – кітапханалық сабак	Желтоқсан
7	МАС – кітапханалық сабак	Қантар
8	Салт дәстүр Кітапханалық сабак	Наурыз
9	«Кітаппен бірге жаңа әлемді ашамыз»	Қазан
10	«Кітапты сүюшілердің бәсекесі» Кітапханалық сабак	Желтоқсан
3.	«Бір ел – бір кітап» акциясы	
	БҮҰ шешімі бойынша : «Бір ел – бір кітап 2023» республикалық акциясы бойынша биыл екі кітап таңдал алынды. Төлен Әбдік шығармасы бойынша іс шара	Қыркүйек - қазан
	Осы жазушы шығармалары бойынша кітап көрмелерін ұйымдастыру	Қыркүйек - қазан

4**Патриоттық тәрбие**

	Тәуелсіздік күні	Желтоқсан
	«Ерлік кездейсок болмайды» Ауғанстан соғысына байланысты кітап көрмесі.	Ақпан
	«Ер – елінің қорғаны» - 7 мамыр Отан қорғаушылар күні	Мамыр
	«Тұған жер» бағдарламасы бойынша жұмыс жалғастыру	Жыл бойы

5**Отбасы күні**

	«Тұған жер» бағдарламасы бойынша жұмыс жалғастыру	Жыл бойы
--	---	----------

6.**Рухани адамгершілік тәрбие**

	«Қарттарым асыл қазынам» кітап көрмесі сағаты	1-Қазан
--	---	---------

7.**Рухани жаңғыру аясында - Өлкетану жұмыстары**

	Қазақтың ұлттық ойыны «Асық ату»	17 қараша
	«Қарттарым асыл қазынам» кітапхана сағаты	1-Қазан
	Домбырашылар күніне орай іс шара	17 наурыз
	«Атынды мадақтаймын ұстаз» кітап көрмесі	Қазан

8.**Тенге-Ұлттық валюта күні**

	Ұлттық теңгеміздің туған күніне орай - «Тенге-ұлттық табыштың кепілі» / ҚР ұлттық валютасы- теңге ойын-сайыс	
--	--	--

9	Құқықтық тәрбие	
	Құқықтық тәрбиеге арналған кітап көрмесі	
10.	Экологиялық тәрбие	
	«Экология- ел» тағдыры кітапханалық сабак	
	Жасыл мекен зияткерлік ойын	
11.	Салауатты өмір салтын насиҳаттау жұмысы	
	«Нашақорлыққа жол жоқ»	
	«Сенің денсаулығы- қоғам байлығы»- тақырыптық викторина	
13.	Онлайн көрмелер	
	«Оқуға кеңес береміз» мектеп сайтына аудиокітаптарды орналастыру	
	Виртуалды экскурсиялар: Әлемдік онлайн-музейлер	
	Мектепшілік «МобиЛЬДІ кітапхана» стендін орнату	
	Танысыңыз: Жаңа кітаптар	
14.	Әр түрлі іс шаралар:	
	«Біз сыйбайлас жемқорлыққа қарсымыз» кітап көрмесі	
16.	Саяси репрессияға ұшырағандарды еске алу күні	
	«1930 жылдардағы Қазақстан қасіреті» кітап көрмесі	
	Олжетану жұмыстары	
	« Өз өлкенің табиғаты сені толғандыра ма? » - дәңгелек үстел	
	«Тұған жер - тұғырың, Тұған ел – қызырың»- кітапханалық көрме	
17.	Қазақстан халқының ынтымақтастық күні	
	«Ынтымақты елде бак тұрар» - 1 мамыр күні	
	Кесте бойынша оқулықтарды қабылдан алу.	
	Жетекіліксіз кітаптарға тапсырыс беру.	
	Кітапхана қорымен жұмыс. Реттеу	
	Жылдық есеп	
18	ҚР Мемлекеттік рәміздер күні	
	«Мемлекеттік рәміздер- ұлттық мактандыш» кітапханалық көрме	
	Конституция күні	
	«Айбынды асырған айшықты Ата Зан» онлайн көрме	

VI. КӘСІПТІК ДЕНГЕЙІН ҚӨТЕРУ

Қалалық кітапханашылар ӘБ жұмысына қатысу, өзара тәжірибе алмасу. Аудандық орталықтандырылған кітапханамен, мектеп кітапханаларымен байланыста болу, кітапханашыларға арналған курстарға бару, мектеп кітапханашылар семинарларына үнемі қатысу.	Жыл бойы
«Мектеп кітапханасы», «Кітапхана», әдістемелік журналын жыл сайын жаздырып оку.	12 айға
«Болашаққа бағдар: Ругани жаңғыру», «Мәңгілік ел», «Білім занына», «Тіл туралы» занына, «Балалар конвенциясына», Елбасының жыл сайын жолдайтын жолдауларын оқып өз білімін жетілдіріп отыру	Жыл бойы
Инновациялық технологияларды кітапхана ісінде кеңінен қолдану.	Жыл бойы

Кітапханашы:

Кусаинова Г.П.